

anàlogament en termes generals (*Fon. Hi. Vca.*, 283, 281) i d'altra banda troba (p. 408) que l'accentuació *sóka* del basc suletí però amb *-k-* i no pas *kb*, s'explicaria si es tracta d'un manlleu que va conservar la posició de l'accent tònic de la llengua d'origen. Les dues coses podrien indicar que el basc ho rebé de sorotaptes encara no llatinitzats. De tota manera caldria veure si no es deu a una diferent via de penetració; la major part dels manlleus antics devien venir al basc des del Nord (aquitans o romànics més veïns dels francesos); els hispans ja tenien llavors la *s* alveolar i en aquest cas el mot és més probable que hi vingués —cas més rar— des del Sud, car és a la Península on *SOCA* mostra més vitalitat que delà els Pirineus; o bé els soldats romans de naixença itàlica, que sotmetien els bascos, pronunciaven encara el mot un poc diferent, com a terme sorotàptic, que la població civil romanitzada. De tota manera no veig raons fermes per acceptar la teoria de Lafon (ibid. i *Eusko-Jakintza* 1, 1947, 45) que el mot basc i romànic tingui res a veure amb el georgià *toki* «grosse corde» (*k* sorda glotalitzant): amb mots tan breus una semblança fonètica (vaga al capdavall) no prova res. Interessa fer notar que basc *soka* ja es troba en el bc.-fr. Etcheberri (1627) i en un proverbi del seu país Oihenart (1657) on *soka tira* és 'estirar la corda (de la campana)'; i, d'altra banda, el mot ja devia viure temps ha en aquesta regió perquè també hi ha *sourda* (= *zurda*) 'coïda' en aquests proverbis (§ 416; Mitxelena, *Fon. Hi. Vca.*, p. 52) que sembla clarament resultar d'un encreuament dels dos erderismes sinònims *SOCA* i *CORDA*. — 4 Ernault, *Gloss. Moyen-Breton*. Per a l'ús popular de l'objecte i del mot en els Monts d'Arrée, veg. Giese, *VKR* IV, 365. — 5 L'al. *seil* és *SAIL-* (ags. *sóla*) des de l'a.-al. ant. i germ. occid. comú *SEGL-* 'vela' comú a tot el germ. des d'antic: és fonèticament inviable, i no lliga semànticament. Tampoc el grec *σαγήνη* 'mena de xarxa' (De Gregorio), ni en fonètica ni pel sentit. La *segona sègola* sembla fer un paper important en la navegació per sirga a l'Ebre (*AlcM*, s. v. *segona*, § c), però pensar que la influència de *segon* vagi canviar *sàgola* en *sègola* fóra ben forçat; i, vista la diferència en la posició de l'accent, hem de deixar-ho córrer. No ens enlluernaran certes patonímies que es podrien assenyalar en els nostres articles *cebolla* (*CEBA*) i *CIAR*, havent-hi tan poca afinitat semàntica i morfològica. Tampoc sembla possible en aquests aspectes que hi tingui cap relació amb *sàgola*, *sègola* ni *soga* el tipus pre-romà **SAGATTA* (estudiat a *SAGETA*). En fi no deixem de remetre a la conjectura que hem apuntat a la nota 2 de *SIRGA*, enterament hipotètica.

Sogaç, V. *seguir Sogalbis*, V. *segovià Sogall*, *sogar*, V. *soga Sogovinas*, error de lectura per *sogovians*, V. *segovià*

SOGRA, del ll. vg. *sòcra*, que va substituir el clàssic *sòcrus*, -us, id.; pel que fa al masculí *sogre*, en lloc

de provenir directament del ll. *sòcER*, -*ĒRĪ*, va resultar d'una adaptació d'aquest a la forma del corresponent femení, usat més sovint en la llengua viva. □ 1.ª *doc.*: tant *sogra* com *sogre*, S. XIII.

«Pare contra fill, muller contra marit, *sogre* contra son gendre o sa nora, o *sogra* contra son gendre o nora, no poden --- fer testimoni, ne 'ls ne pot hom forçar ---; e si-l fan, no val», *CosTort.* (IV, § 11.13; Ol., p. 175). «L'emperador volc que Frare Roger hagués sa neboda per muller --- e que fos megaduc de tot l'emperi; e --- pres per muller la neboda --- qui era de les belles donzelles ---; e les noces se faeren ab gran alegre --- e moltes de belles joies --- a madona --- tramés lo megaduc ---, e a madona *sogra* del megaduc atretal; e --- l'alegre fo --- majorment per l'emperador e madona sa germana, *sogra* del megaduc», Muntaner (fets de 1302, § 202-3, Casac. VI, 27.19).

«Elexi era fill de --- Eufemià e --- pres per muller una donzella --- e --- partí-s d'ella, e anàsse-n a --- la ymatge de Jhesucrist --- e son pare --- stava molt trist per la partida de Elexi --- Eufemià, e la dita Comtessa sa muller, e lur nora, la sposa del dit Elexi, la qual no s'era volguda partir de son *sogre* e *sogra*, ans continuament era stada perseverant en ells, ploraven per la partida del dit Elexi ---», Eiximpli del recull Aguiló 707 (II, 139). «--- Plantà / mallol novell / --- / foragità / los vells que hi eren / --- / los fraus e logres; / e perquè *sogres*, / ab nores sues, / totes ser crues / --- / de mal e leig, / e fer, meneig / experiència / ne fa sciència / e bastant prova: / la vinya nova, / pus vera, sgleya / que de nou feya, / per muller presa, / de tal contesa / volent lunyar, / e separar / nora, donzella, / de la ley vella / --- / delliberà / mare jaquir / e adherir / a sa muller», JRoig (*Spill*, c. 13542).

El masculí *sogre*, ultra els *CosTort.* i aquell eiximpli, també ja en Jaume I: «--- L'infant --- dix que Ferran Sànxec ha feytes contra vós tals coses que vós non devets pregar per ell ---; e exiren ab Nós a consely d. B. G. d'Entença e d. Examen d'Orrea ---, e dix d. Examen d'Orrea --- que-l clergie aquell era vil persona, mas --- no-y responeren --- e puys venc Ferran Sànxec a Nós --- e dixem-li les paraules que havien dites d'ell, e que anc d. Ex. d'Orrea, qui era son *sogre*, no-y volc respondre» (Ag., p. 497, § 515). «Ixqueren en terra, e la nora fon a la vora del mar, e aquí se feren molt gran festa *sogre* e nora», JoMartorell (Ag. I, 375).

Usuals sempre, i distingits en la pronúncia dels dialectes occidentals: f., *sógra*/m. *sógre*, des de l'extrem Sud fins al cap dels Pirineus (Cardós i V. Ferrera, 1932-4).

En les formes bàsiques que he indicat, són comuns a la major part de les llengües romàniques. Tot i que en llatí el femení *SOCRUS* i el masculí *SOCER*, -*ĒRĪ*, són generals en els clàssics (fins en el teatre, *Socrus*, la comèdia de Terenci, on veiem l'heroïna anomenada així pels esclaus i tot). Però un femení *SOGRA* ja apareix com a forma vulgar en velles inscripcions d'Espanya (*CIL* II, 530, 695, 2936, 5815) i d'Àsia o Grècia (III, 655, 1165. 2649: Niedermann, *VRom.* XII,